

**DYSLEXIEBELEID
OP
BEUKENRODE ONDERWIJS**

Inhoudsopgave

1 Visie en doelstelling	p. 3
2 Doelgroep	p. 4
3 Procedure screening dyslexie	p. 4
4 Praktische ondersteuning	p. 5
5 Arrangementen	p. 7
Bijlage 1: Dyslexiekaart	p. 8
Bijlage 2: Dyslexie bij het vak Nederlands	p. 10
Bijlage 3: Handreiking docenten bij dyslexie	p. 11

1 Visie en doelstelling

Beukenrode Onderwijs ziet het als zijn opdracht om leerlingen een opleiding te laten volgen die past bij zijn of haar ontwikkeling en niveau. Sommige leerlingen ervaren belemmeringen bij te leren; een van deze belemmeringen is dyslexie.

Sinds 01-01-96 bestaat de wettelijke verplichting ten behoeve van leerlingen met dyslexie een apart beleid te voeren. Het doel van de oorspronkelijke wetsaanpassing is leerlingen die op VMBO of HAVO -niveau functioneren niet onnodig te hinderen bij het bereiken of toetsen van dat niveau. In de meeste gevallen betekent dit een compenserende maatregel waarbij vorm en duur van eventuele toetsing wordt aangepast, zonder belangrijke concessies te doen aan de inhoud.

Dyslexie is een stoornis die zich kenmerkt door een hardnekkig probleem met het aanleren en het accuraat en/of vlot toepassen van lezen en/of spellen op woordniveau. Dyslexie gaat niet over, je houdt er je leven lang last van. Gericht oefenen helpt wel om het maximale aan lees- of spellingvaardigheid eruit te halen, maar zal het probleem nooit helemaal wegnemen.

Dyslectische leerlingen hebben moeite met taal. Niet alleen met lezen en spellen, maar ook met spreken en luisteren. De problemen met de technische kanten van taal werken door wanneer dyslectische leerlingen taal bij andere taken moeten toepassen. Alle problemen kunnen ervoor zorgen dat het zelfbeeld van de leerling laag is en dat de motivatie om te leren afneemt. Dit wordt vaak gekenmerkt door veranderingen in de taak- en werkhouding: ongestructureerd, inadequaet en vluchtig taakgedrag, onverzorgd werk, onvoldoende of inadequaet gebruik van leerstrategieën en steeds minder doorzettingsvermogen.

Voor veel leerlingen vormt dyslexie een belangrijke belemmering om onderwijs op hun eigen niveau te kunnen volgen. Dit lukt echter wel wanneer een leerling in staat is om zijn dyslexie te compenseren met andere kwaliteiten of gericht strategieën te gebruiken. De mate waarin een leerling last heeft van zijn dyslexie en de problemen die hij heeft, verschillen per leerling.

Als team Beukenrode-Onderwijs ondersteunen we leerlingen hierin. Door dyslexie serieus te nemen en door rekening met dyslexie te houden in de lessen. Hiervoor is de CvB beschikbaar om de leerkrachten te ondersteunen en tips te geven voor het begeleiden van dyslectische leerlingen.

Daarnaast kunnen dyslectische leerlingen gebruik maken van een computer om schoolwerk op te maken wanneer dit de leermogelijkheden vergroot.

2 Doelgroep

Leerlingen met een dyslexieverklaring komen in aanmerking voor diverse faciliteiten die op Beukenrode Onderwijs geboden worden.

Leerlingen met overige leerstoornissen kunnen door de CvB toestemming krijgen om gebruik te maken van diverse faciliteiten die op Beukenrode geboden worden.

- Bij het vaststellen van de diagnose dyslexie wordt uitgegaan van de omschrijving die gehanteerd wordt door de Stichting Dyslexie Nederland: *“Dyslexie is een stoornis die gekenmerkt wordt door een hardnekkig probleem met het aanleren en/of vlot toepassen van het lezen en/of spellen op woordniveau”* (SDN 2008).
- Dyslexie dient door een bevoegde (externe) deskundige te zijn vastgesteld.
- Onder deskundige wordt verstaan: *een orthopedagoog of psycholoog met een (postdoctorale) opleiding diagnostiek en behandeling van leerproblemen. Hij/zij dient bij voorkeur te zijn geregistreerd volgens de GZ-registratie.*

3 Procedure screening dyslexie

1. De leerkrachten en de CVB hebben een belangrijke rol in de signalering van dyslexie. De informatie van de basisschool en overige informatie uit het dossier kan signalen bevatten dat een leerling problemen heeft met lezen en/of spelling. Deze signalen worden in het OPP overgenomen. Binnen Beukenrode Onderwijs wordt er op diverse momenten gemeten oa met behulp van de CITO VAS (leerjaar 1 t/m 3).
2. Afhankelijk van het resultaat van de signalering, krijgt de leerling advies van de CvB. In overleg met alle betrokken wordt het traject bepaald.
 - Er is waarschijnlijk sprake van dyslexie.
Advies: mogelijk nader onderzoek.
 - Er is mogelijk sprake van dyslexie.
Advies: mentor, vakdocenten en ouders monitoren de ontwikkeling van het kind.
 - Er is onvoldoende criteria om dyslexie vast te stellen.
 - Leerlingen die in een procedure zitten van onderzoek naar dyslexie bij een kunnen een voorlopige dyslexiekaart krijgen voor de duur van zes maanden. Alleen een vermoeden van dyslexie is hiervoor niet genoeg.

4 Praktische ondersteuning

- A. Elke leerling met dyslexie krijgt een dyslexiekaart (zie bijlage 1). Zowel de intern begeleider als de leerling ondertekenen de kaart.
- B. Leerlingen bij wie dyslexie is vastgesteld, hebben bij het afnemen van toetsen recht op:
 - 1. 20 % meer tijd dan overige leerlingen voor dezelfde toets of 20 % minder stof in dezelfde tijd.
 - 2. vergroot lettertype van de toets.
 - 3. auditieve ondersteuning (zie punt C)Let op: Deze maatregelen gelden voor alle schriftelijke toetsen en examens gedurende de gehele schoolloopbaan.
- C. Leerlingen met dyslexie mogen hun toetsen voor laten lezen. Indien van toepassing: De leerling is ervoor verantwoordelijk om vóór het begin van de toets les al in het bezit te zijn van een laptop of de mogelijkheid hebben om op een computer te werken. De verantwoordelijkheid voor het digitaal aanleveren van de toetsen ligt bij de docent in samenwerking met de IB-er.
- D. Bij de beoordeling van een toets wordt spelling niet meegerekend als het niet tot het toets onderdeel behoort (voorbeeld: toets geschiedenis). Bij de moderne vreemde talen (MVT) worden spellingfouten meegerekend tot maximaal één punt aftrek op het totaal aantal te behalen punten (10%). De maatregelen voor het vak Nederlands staan in bijlage 2.
- E. Computer mag gebruikt worden met spellingcontrole, dus ook tijdens toetsen behalve wanneer spelling getoetst wordt.
- F. Voor leerlingen met dyslexie bestaat de mogelijkheid om deel te nemen aan een training gericht op omgaan met dyslexie.
- G. Alle leerlingen mogen een toets na beoordeling inzien om van zijn/haar fouten te leren.
- H. Steunkaarten mogen in de onderbouw gebruikt worden tijdens toetsen. De leerling neemt hiervoor zelf het initiatief en bespreekt dit met de vakdocent voordat de toets plaatsvindt.
- I. Leerlingen met dyslexie mag maximaal 1 toets MVT per dag als het gaat om grammatica en/of spelling.
- J. Alle docenten beschikken over adviezen hoe zij met leerlingen bij wie dyslexie is vastgesteld, kunnen omgaan (zie bijlage 3).

- K. Leerlingen met dyslexie hebben op het centraal schriftelijk eindexamen standaard recht op 30 minuten extra tijd (artikel 55 Eindexamenbesluit). Leerlingen met de dyslexie kunnen (op grond van artikel 55 van het Eindexamenbesluit) indien mogelijk gebruik maken van hulpmiddelen tijdens het centraal schriftelijk examen.

5 Arrangementen

Naast de praktische ondersteuning zoals in voorgaande paragraaf is omschreven, heeft iedere leerling met dyslexie recht op extra aandacht binnen op Beukenrode onderwijs. Hiervoor zijn drie arrangementen ontwikkeld:

1: *Basisarrangement*

De leerling krijgt extra aandacht van de groeps- en vakdocenten op de onderdelen waarop hij/zij uitvalt. Dit gebeurt door de stof op een andere manier uit te leggen of door extra te oefenen. De Intern Begeleider kan hierbij ondersteuning bieden aan de docent.

Gedacht kan worden aan gebruik van webbased oefenprogramma's als www.beterspellen.nl.

2: *Verdiept arrangement*

De leerling wordt door de mentor aangemeld bij de Intern begeleider. De leerling kan in een clustergroep van maximaal 4 leerlingen worden geplaatst. Deze groepen zijn ingedeeld naar hulpvraag. Er zijn clustergroepen voor spelling, begrijpend lezen en studievaardigheden.

3: *Intensief arrangement*

De leerling heeft onvoldoende baat bij de arrangementen 1 of 2. De leerling wordt via de CvB aangemeld voor individuele begeleiding. Met alle betrokkenen wordt een plan van aanpak opgesteld.

Bijlage 1: Dyslexiekaart

Voorkant dyslexiekaart

Dyslexiekaart

Dyslexiekaart van: _____

Uitgegeven door: _____

Datum uitgifte: _____

Faciliteitenkaart dyslexie

**Deze leerling heeft recht op:
(aankruisen wat van toepassing is)**

Tijdens de les:

- geen voorleesbeurt in de les.
- gebruik van Kurzweil 3000.
- gebruik van de computer.
- gebruik van eigen laptop.
- gebruik van steunkaarten met woorden, regels of formules die de leerling moeilijk kan onthouden.
- werken met Nieuw Nederlands Online
-
-

Huiswerk:

- huiswerk maken met een thuislicentie van Kurzweil.
- gebruik van websites en cd-roms die bij de methode horen.
- de mogelijkheid om woorden te leren op de computer (bijv. met www.wrts.nl of in Kurzweil).
-
-

Toetsing:

- extra tijd bij toetsen.
- een voor Kurzweil bewerkte toets op usb-stick.
- gebruik van Kurzweil 3000.
- gebruik van computer.
- gebruik van eigen laptop.
- aangepaste telling van spelfouten bij talen.
- gebruik van steunkaarten.
-
-

Ondertekening:

Leerling

Intern Begeleider

Bijlage 2:

Dyslexie bij het vak Nederlands

De leerling kan alleen gebruik maken van onderstaande faciliteiten indien hij/zij in het bezit is van een officiële dyslexieverklaring. Niet alles zal gelden voor alle dyslectische leerlingen; dat ligt aan de vermelding(en) op de dyslexiekaart.

Nieuw Nederlands Online: de leerling kan via de methodesite leesteksten laten voorlezen en extra opgaven maken.

Grammatica: grammaticale fouten meetellen > gebruik van steunkaart toestaan bij repetitie of SO, na akkoord docent. Spellingfouten in de antwoorden niet meerekenen.

Spelling: meetellen, wanneer Spelling getoetst wordt. Bij de andere onderdelen wordt Spelling niet mee geteld.

Werkwoordspelling: gebruik van steunkaart toegestaan.

Schrijfo opdrachten voor het portfolio: fouten m.b.t. spelling en ook m.b.t. zinsopbouw aangeven en opmerkingen plaatsen. Zowel in de 1, 2e en 3e klas kan puntaftrek plaatsvinden indien fouten zich blijven herhalen. Dit kan oplopen tot -/- 1,0 punten.

Leesvaardigheid: Lettertype Arial 12 punts en (eventueel) extra tijd (20%).

Gebruik laptop/computer: indien nodig kan de leerling een laptop/computer gebruiken tijdens de les.

Laptop-/computergebruik tijdens toetsen: De leerling is zelf verantwoordelijk om zijn huiswerk aan de docent te kunnen tonen.

Bijlage 3:

Handreiking voor docenten bij dyslexie

(Bron: www.masterplandyslexie.nl)

De [*dyslectische*] leerling bij de les:

Het aanbod:

- ✓ Geef de doelen aan: gebruik het bord en licht toe;
- ✓ Leg verband met het voorgaande;
- ✓ Houd rekening met de verschillen in leerstijlen;
- ✓ Varieer in aanbod: visueel, auditief, handelend.

Nieuwe vaktermen:

- ✓ Geef voldoende uitleg en oefening;
- ✓ Maak een lijst met termen (alfabetisch per schooljaar);
- ✓ Gebruik software.

Aantekeningen maken:

- ✓ Vermijd het zo veel mogelijk;
- ✓ Geef hoofd- en bijzaken aan;
- ✓ Geef voldoende tijd;
- ✓ Gebruik voor gestructureerde formulieren;
- ✓ Deel hand-outs uit, laat aantekeningen van goede leerlingen kopiëren;
- ✓ Sta hulpmiddelen en faciliteiten toe.

Huiswerk:

- ✓ Geef huiswerk op tijd op;
- ✓ Zet huiswerk op het bord;
- ✓ Zorg voor rust tijdens het noteren en geeft toelichting erna;
- ✓ Spreid het leren van feiten, splits leertaken op, vermijd overschrijfwerk;
- ✓ Laat gemaakt werk afvinken op de lesplanner.

Toetsen en beoordelen:

- ✓ Spreid proefwerken;
- ✓ Toets regelmatig kleine hoeveelheden;
- ✓ Overhoor ook eens mondeling;
- ✓ Toets ook anders (presentatie, portfolio)
- ✓ Zorg voor een heldere lay-out (Arial 12 pts)
- ✓ Zorg voor rust en extra tijd (20%)

De[dyslectische] leerling kan het zelf:

- ✓ Leer leerlingen het leesdoel vast te stellen (*Waarom ga ik dit lezen?*), hun strategie te bepalen (*Ik let vooral op de kopjes, illustraties, etc.*) en te evalueren (*Werkt dit of moet ik het de volgende keer anders aanpakken?*);
- ✓ Leer leerlingen dóór te vragen naar de bedoelingen (*Wat bedoelt u met 'bestudeer', 'lees door' of 'bekijk'?*)
- ✓ Leer leerlingen voorkennis op te roepen en voorspellingen te gebruiken: *Wat weet ik al van het onderwerp? Wat kan de tekst daaraan toevoegen?*
- ✓ Leer leerlingen de juiste strategie te kiezen: *Welk probleem lost deze strategie op? Hoe moet ik deze strategie gebruiken?*
- ✓ Leer leerlingen te controleren of ze de tekst begrijpen: *Wat is het doel van deze tekst, wat leer ik van de tekst?*

In gesprek met de[dyslectische] leerling:

- ✓ Spreek duidelijke en positieve verwachtingen uit;
- ✓ Overleg met de leerling over ondersteuning;
- ✓ Respecteer en waardeer de inbreng van de leerling;
- ✓ Wees duidelijk over regels en de consequenties ervan;
- ✓ Luister naar de leerling;
- ✓ Trek niet te snel conclusies, maar vraag om een toelichting: *Wat heeft de leerling gedaan, hoe heeft hij/zij het aangepakt?*
- ✓ Vraag wat ú kunt betekenen voor de leerling: *Waar heeft hij/zij moeite mee bij úw vak?*
- ✓ Reageer positief en constructief, stimuleer de sterke kanten van de leerling;
- ✓ Reageer op signalen van de leerling.

Vragen stellen

- ✓ Bedenk waarom u de vraag stelt, wat u de leerling vraagt;
- ✓ Stel open vragen, oplossingsgericht (hoe, wat, waar, waarom?);
- ✓ Stel één vraag tegelijk;
- ✓ Formuleer concreet, paraphraseer niet
- ✓ Geef voldoende bedenktijd (3 seconden)
- ✓ Spreid de beurten over de leerlingen;
- ✓ Waardeer alle mogelijke en zinvolle antwoorden.

Feedback geven

- ✓ Wees positief: geef aan wat goed gaat;
- ✓ Wees constructief: geef aan wat beter kan, bespreek hoe het beter kan;
- ✓ Geef regelmatig feedback, zowel klassikaal als individueel;
- ✓ Geef feedback op inspanning, proces en resultaat;
- ✓ Leg het probleem in de taak, niet in de leerling.